

שם העבודה : תרומת הניסיון וההתנסות לפרופיל תפקודי (לא אקדמי) בקרב תלמידים עם

פיגור שכלי

שנה : 2005

מס' קטלוגי : 524

שם המגיש : סלניקיו אפרת

עבודת גמר לתואר מוסמך, החוג לריפוי בעיסוק, אוניברסיטת תל אביב

תקציר המחקר

בשנים האחרונות מתרחש בקהילייה השיקומית תהליך המתבטא במעבר מהתמקדות בהגדרת ליקוי אצל ילדים עם מוגבלות להתמקדות בהגדרת תפקוד אצל ילדים אלו. במקביל עולה הצורך בכלי מדידה שיעריכו תפקוד ויהוו בסיס לבניית הטיפול כך שיהיה ממוקד בתפקוד. להבדיל מהערכה התפתחותית אשר מודדת מרכיבי תפקוד, ההערכה התפקודית מודדת את יכולת הילד לבצע פעילויות יומיום, ובכוחה לספק מידע על יכולות הילד בפועל. מחקר זה העריך את רמת ההשתתפות בבית – הספר אצל ילדים ובני נוער עם פיגור שכלי קל, בינוני, קשה ועמוק. המחקר התמקד בתרומת הניסיון (מס' שנים בבית - הספר) וההתנסות (מס' הפעמים ביום בהן יש לתלמיד ההזדמנות לבצע הפעילות) לפרופיל התפקודי. המחקר בדק את מהות הקשר בין תפקוד לא אקדמי בבית - הספר לרמת פיגור, ניסיון וגיל. בנוסף נבדקו תרומת ההתנסות לפרופיל התפקודי והקשר בין התנסות לקבלת תמיכה וסיוע באוכלוסיית פיגור שכלי. מטרת המחקר היא לאמוד את רמת ההשתתפות של התלמיד עם הפיגור השכלי בסביבת בית - הספר שהיא מהסביבות המרכזיות בתקופת הילדות, ולהעריך את תרומת ההתנסות והתרגול לתפקוד באוכלוסייה זו.

הערכת התפקוד נעשתה ע"י אבחון ה School Function Assessment (SFA), אשר מודד תפקוד שאינו אקדמי בבית - הספר. אוכלוסיית המחקר כללה 51 תלמידים בני 6 - ועד 21, בהתאם לחוק חינוך מיוחד. המחקר/ות מלאו את טפסי אבחון ה SFA. עורכת המחקר מילאה שאלון התנסות, אשר מודד תדירות ביצוע הפעילות ע"י התלמיד, לאחר שכל כיתה צולמה ביום לימודים אופייני באמצעות צילום וידאו.

שאלות המחקר:

1. מהו פרופיל ההשתתפות של תלמידים עם פיגור בינוני עד עמוק ע"פ ה SFA ?
2. האם ובאיזו מידה יהיה קשר בין הפרופיל התפקודי של תלמידים עם פיגור קל, בינוני עד עמוק לבין רמת פיגור ניסיון, גיל והתנסות?

הממצא העיקרי במחקר מצביע על חשיבות ההתנסות ללמידת תפקוד באוכלוסייה זו ועל הפחתה בצורך בסיוע ובתמיכה בעקבות תרגול. בנוסף מצביעים ממצאי המחקר על כך שהשתתפות תלמידים עם פיגור שכלי בסביבות בית הספר אינה מלאה ותלויה ברמת הפיגור - ככל שרמת הפיגור קלה יותר ניכרת עלייה ברמת ההשתתפות. כך גם לגבי תחומי התפקוד הנוספים, התפקוד משתפר ככל שרמת

مؤسسة "شاليم"
لتطوير خدمات للشخص ذو
التخلف العقلي في السلطات المحلية

The Shalem Fund
for Development of Services for People with
Intellectual Disabilities in the Local Councils

פיתוח שירותים לאדם עם מוגבלות שכלית
התפתחותית ברשויות המקומיות

הפיגור קלה יותר ומס' שנות הלימוד רב יותר. גיל כרונולוגי לעומת זאת, לא נמצא קשור לרמת התפקוד. לאור הממצאים עולה חשיבות תפקיד המרפא בעיסוק כמקדם ההשתתפות של התלמיד בסביבת בית הספר, להפקת תועלת מרבית מן המערכת החינוכית. למידת מיומנויות באוכלוסייה זו נשענת על התנסות חוזרת ונשנית אשר צריכה להיות חלק מן התוכנית החינוכית והטיפולית, ככל שרמת הפיגור קשה יותר יש להקדיש זמן רב יותר לתרגול וע"י כך לקדם את התפקוד העיסוקי של התלמיד עם הפיגור בבית – הספר.